

Het BSA in het algemeen en bij een Ad-opleiding (en hoe eigenlijk om te gaan met een bindend studie-advies?)

➤ Inleiding

Er zijn bij de invoering van de Ad in 2006 ook al vragen gesteld en kanttekeningen geplaatst bij het gebruik van het instrument 'studieadvies propedeutische fase' voor dit type opleiding. Veelal werd tot eind 2017 aangehaakt bij hetgeen men voor de Bachelor op papier had staan, best verklaarbaar, hoewel het niet had gehoeven. Met de Ad als zelfstandige opleiding wordt het inzetten van het SPF weer een actuele zaak.

Overigens heeft iedereen het niet over het SPF maar het BSA, een bindend advies – ook als het om een positief advies gaat (anders gezegd: niet-negatief). Zelfs in de communicatie wordt het BSA ook uitgelegd als zijnde een 'negatief bindend advies'¹.

Daarom lopen we in dit nummer gewoon maar weer eens het desbetreffende artikel in de wet na, geven commentaar en plaatsen opmerkingen – om vervolgens in te gaan op een voorstel voor een mogelijk andere insteek van het gebruik van de wetgeving voor de Ad-opleiding.

Op voorhand moet ons ook van het hart dat er hogescholen zijn die als het ware een instellingsbreed beleid hebben voor het aantal punten dat minimaal moet worden behaald in het eerste studiejaar. Dat wil zeggen dat alle opleidingen daarvan dienen uit te gaan, tenzij er zeer moverende redenen zijn om daarvan af te wijken. Daarnaast heeft de Minister onlangs aangekondigd dat de lat bij veel instellingen te hoog ligt. Wat deze mening met zich mee gaat brengen o.a. in de kwaliteitsafspraken, is een kwestie van afwachten².

➤ De wet nagelopen

Het lijkt een simpel instrument: Niet genoeg gedaan, dan bepalen wij als opleiding wat goed voor jou is. Maar het betreffende artikel kent toch een achttal leden. Hier worden ze behandeld, met in de kaders onze opmerkingen.

- Het instellingsbestuur van een bekostigde universiteit, hogeschool of levensbeschouwelijke universiteit brengt iedere student uiterlijk aan het einde van diens eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van een voltijdse of duale associate degree-opleiding of bacheloropleiding advies uit over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de associate degree-opleiding of de bacheloropleiding. In geval van een deeltijdse associate degree-opleiding of bacheloropleiding regelt het instellingsbestuur het tijdstip waarop dat advies wordt uitgebracht.

Het SPF geldt niet voor private instellingen, aangezien het risico om uit te vallen of te lang over een studie te gaan doen bij de persoon zelf wordt gelegd. Uiteraard wordt ook bij die hogescholen met de student gesproken als het niet goed gaat, maar er is geen verplichting hiertoe.

¹ In de annex wordt ingegaan op de wijze hoe de overheid (OCW) communiceert over het bindend studieadvies (BSA) in het hoger onderwijs.

² In de annex geven we het standpunt van de Minister, met een korte toelichting

Bij de bekostigde instellingen heeft de overheid, dus de maatschappij, er belang bij dat het geld goed wordt besteed. Dat kan inhouden dat iemand die geen schijn van kans lijkt te maken op het behalen van het diploma, er met de pet naar gooit of er blijk van geeft er veel te lang over te gaan doen, door de opleiding kan worden weggestuurd³. Het risico daartoe wordt dus (mede) ingeschat door de opleiding en de betrokken hogeschool, als een kwalitatief 'werktuig' in handen van de overheid (denkend aan de NVAO). De student moet gewoon presteren en voldoen aan de eisen die worden gesteld om te kunnen ontkomen aan een negatief bindend SPF, het BSA dus.

Voor de voltijders en dualen geldt dat het advies uiterlijk aan het eind van het eerste leerjaar (het eerste jaar van inschrijving) moet worden uitgebracht. Het mag ook wel eerder, maar voor 1 februari heeft dat geen zin. Een student kan zich dan voor 1 februari uitschrijven en zich het jaar daarop gewoon weer inschrijven. Iedere instelling die een advies uitbrengt, doet dat uiteraard na de laatste tentamens, om iedereen de kans te geven aan de eisen te gaan voldoen⁴.

Waarom deeltijders uitzonderen?

Voor de deeltijders mag de instelling zelf bepalen wanneer het advies wordt uitgebracht. Daarmee is het in praktische zin geen 'advies over de propedeutische fase' meer. De vraag is dan wel of het advies gewoon op elk moment van het eerste leerjaar (60 punten) kan worden verstrekt of dat de opleiding dit ook nog daarna mag doen. Dus dat de student pas een advies krijgt in het tweede jaar van inschrijving of misschien ook nog wel in het derde studiejaar. Dat laatste lijkt toch de bedoeling te zijn vooral omdat in het verleden de regeling voor deeltijd inhield dat het advies ook kon worden uitgesteld naar het tweede jaar, als in de tussentijd de propedeuse nog niet was behaald.

Maar eigenlijk is de prangende vraag: Waarom deze uitzondering nu nog in de wet opgenomen? Waarom kan een deeltijdse bachelorstudent die ook gewoon een nominale studieduur van vier jaren krijgt voorgeschoteld, later worden weggestuurd? Een verklaring kan zijn dat men bij de overheid de optie in het wetenschappelijk onderwijs in gedachten heeft, waarbij een deeltijdse student maar 30 punten per jaar kan en mag doen - en aldus de propedeuse over twee jaren is uitgesmeerd. Daarom hierbij een oproep aan OCW om hier nog eens scherp naar te kijken.

- Onverminderd het eerste lid kan het instellingsbestuur het advies aan de student uitbrengen zolang deze het propedeutisch examen niet met goed gevolg heeft afgelegd.

Dit aspect van de regeling heeft een aantal jaren geleden een bijzondere wending gekregen. Het was zo dat een opleiding aan iemand die de propedeuse niet had gehaald maar wel voldoende studiepunten had verzameld om aan een negatief advies te ontkomen, vervolgens deze persoon wegstuurde als na twee jaar alsnog de eerste 60 punten niet waren behaald. Daar zijn rechtszaken om geweest en daaruit kwam het volgende naar voren (citaat uit een bericht op een website): *Kortom, opleidingen krijgen maar één kans om een student een studieadvies te geven. Ze mogen tussentijds wel waarschuwen (en zijn dat zelfs verplicht), maar ze mogen niet twee keer oordelen. Ze mogen hooguit besluiten om het advies uit te stellen zolang de propedeuse niet is behaald.*

Als reactie daarop zijn diverse instellingen overgestapt op het systeem waarbij in het eerste leerjaar alles moet worden behaald (desnoods met steun van compensatieregelingen). Vervolgens kwam dus kortgeleden de Minister met de reactie dat dit nou ook niet de bedoeling is van het SPF... Zie daarvoor de annex. De vraag die opduikt, is of instellingen bij een norm van bijvoorbeeld 40 punten iets anders gaan bedenken om toch de druk op de studenten te houden.

- Aan een advies als bedoeld in het eerste of tweede lid kan het instellingsbestuur ten aanzien van opleidingen die daartoe door het instellingsbestuur zijn aangewezen, binnen het in het

³ Ons stelsel is erop ingericht om, eenmaal aan een opleiding begonnen, een diploma te verwerven. Lukt dat niet, dan is de student een uitvaller (drop-out). In een land als de VS wordt echter gekeken naar wat je wel hebt behaald, omdat je altijd later een keer de studie kunt afmaken. Dat is een duidelijk andere insteek. Natuurlijk moet in de VS een student veel meer betalen dan hier en zijn de inkomsten, ook later, van financieel belang voor de instelling. Maar dan nog, het Amerikaanse studentenglas is half-vol en niet half-leeg...

⁴ Natuurlijk kan het al ruim voor het eind van het studiejaar voor alle betrokkenen duidelijk zijn dat het een gelopen race is en de resterende periode geen soelaas meer kan bieden. De student kan alvast de eigen conclusies trekken en op zoek gaan naar iets anders (wel alvast dat advies als het ware zelf opvragen, omdat de student zich dan vaak pas na 1 mei elders aanmeldt, en dan kan dit als excuus gelden).

tweede lid bedoelde tijdvak, doch niet eerder dan tegen het einde van het eerste jaar van inschrijving, een afwijzing verbinden.

Deze afwijzing kan slechts worden gegeven, indien de student naar het oordeel van het instellingsbestuur, met inachtneming van zijn persoonlijke omstandigheden, niet geschikt moet worden geacht voor de opleiding, doordat zijn studieresultaten niet voldoen aan de vereisten die het bestuur daaromtrent heeft vastgesteld.

Het instellingsbestuur kan aan de afwijzing een termijn verbinden.

Het instellingsbestuur kan de afwijzing uitstrekken tot opleidingen die met de desbetreffende opleiding het propedeutisch examen gemeen hebben.

Het instellingsbestuur kan van de bevoegdheid krachtens dit lid slechts gebruikmaken, indien het in de propedeutische fase van de desbetreffende opleiding zorgt voor zodanige voorzieningen dat de mogelijkheden voor goede studievoortgang zijn gewaarborgd.

Algemeen bezien wat de bedoeling is

Eigenlijk moet worden gekeken naar de achterliggende bedoeling van het SPF – en naar de basis voor het advies. Er staat nergens in de wet dat het advies dient te zijn gebaseerd op een aantal te behalen studiepunten. Wel gaat het om 'studieresultaten'. Dat lijkt de enige aanzet te zijn voor het zoeken van criteria die een relatie hebben met de resultaten die worden behaald. Wat en hoe, dat wordt eigenlijk open gelaten.

Criteria

Op een gegeven moment zijn instellingen vooral gaan kijken naar objectieve criteria voor het kunnen uitbrengen van zo'n negatief en ook bindend advies, zodanig dat het geheel prima stand houdt bij een Commissie van Beroep en eventueel bij een rechtbank. Het moeten behalen van een minimaal aantal punten ligt dan al snel voor de hand.

Daarnaast is geprobeerd om hieraan te koppelen het hebben moeten afgerond van bepaald kernvakken van het eerste jaar (die dus een voorspellende waarde kunnen hebben). Daarmee wordt ook voorkomen dat iemand voldoende punten verwerft maar nu juist niet voor de belangrijke vakken. Helaas, er is niet veel meer terug te vinden van die insteek.

Vervolgens is op bepaalde plekken onderzocht of er kwalitatieve elementen in de criteria te vlechten zijn. Dat kan op basis van een assessment, het beoordelen van het gedrag in projecten, het handelen in beroepssituaties en dergelijke, allemaal onder te brengen in de beoordeling, dus voor het formuleren van resultaten (cijfer, oordeel, onvoldoend/voldoende, enz.). Maar om daarvoor een goede 'meetlat' te hebben, zal via een longitudinaal onderzoek naar het succes van studenten tijdens en direct na de studie moeten worden achterhaald 'wat er echt toe doet'. Helaas, ook niet echt een doorslaand succes geworden...

Dan maar kijken naar studiepunten. Nu kunnen we een hele verhandeling houden over studiepunten, maar dat is voor een andere keer. Slechts een voorbeeld. Neem een boek dat bij dezelfde opleidingen van verschillende hogescholen wordt gebruikt. Bij hogeschool X levert de module 3 punten op en bij hogeschool Y een mooi aantal van 5 punten. Is degene die bij Y daarmee net de grens bereikt meer geschikt dan de ander die bij X net een punt tekort komt? U mag het zeggen.

Termijn

Er staat dat aan een negatief SPF een termijn is te koppelen. Dat kan van belang zijn voor degenen die weg moeten bij een bacheloropleiding en vervolgens een verwante Ad gaan doen (dat mag als ze verschillend ingerichte eerste jaren hebben). Die Ad'er kan vervolgens weer willen terugkeren naar die bacheloropleiding – en kan daarbij te maken krijgen met dat eerdere negatieve advies. We kunnen ons voorstellen dat hierover iets in de OER van de Bachelor wordt opgenomen en dat mogelijk het hebben van de Ad het eerder uitgebrachte negatief advies 'opheft'.

Ad en B gelijk eerste jaar

Verwante Ad- en bacheloropleidingen kunnen het eerste leerjaar gemeen hebben zodat de studenten hetzelfde programma hebben en gelijke tentamens afleggen (en de bachelorstudent een formeel diploma krijgt, en de Ad'er niet – alleen maar een hogeschoolverklaring, als daarom wordt gevraagd). Maar dat zal een uitstervende situatie (moeten gaan) worden. Vroeger stond overigens in de wet dat het bij het BSA ging om 'gelijkwaardige' eerste leerjaren, met een (grotendeels)

gemeenschappelijke propedeuse. Nu gaat het om een situatie waarbij het examen exact gelijk moet zijn. Dat lijkt vooral betrekking te hebben op brede bachelors, met een gelijk eerste jaar en verder allerlei leerlijnen in de hoofdfase. Want anders kunnen we ons er niet veel bij voorstellen.

De laatste zin van het lid is dus de 'disclaimer': Zorg er wel voor dat alles studeerbaar is en de zaken goed op orde zijn, want anders schiet je jezelf als opleiding in de voet met 'slecht onderbouwde' adviezen. Maar... het is toch de NVAO die bij de accreditatie kijkt of dit allemaal in orde is? Als dus door een College van Beroep veel negatieve adviezen worden teruggedraaid, gaat er bij de NVAO toch wel een alarmbel af, vrezende we.

Nog even, met het oog op lid 4. Er staat: ... *binnen het in het tweede lid bedoelde tijdvak, doch niet eerder dan tegen het einde van het eerste jaar van inschrijving, een afwijzing verbinden*. Dat wil zeggen dat je alleen maar een afwijzing aan het advies kunt verbinden (een negatief advies in de volksmond) als dan de propedeuse nog niet is behaald. En het kan alleen maar aan het eind van het eerste jaar van inschrijving, dus eigenlijk de laatste week van augustus... omdat je als opleiding dan pas echt helemaal zeker weet of de 60 punten al dan niet zijn binnengehaald.

- Voordat het instellingsbestuur tot afwijzing overgaat, geeft het de desbetreffende student een waarschuwing onder bepaling van een redelijke termijn waarbinnen de studieresultaten ten genoegen van dat bestuur moeten zijn verbeterd. Het instellingsbestuur stelt de student alvorens tot een afwijzing over te gaan in de gelegenheid te worden gehoord.

Dit lid is ten opzichte van eerdere wetsversies vriendelijker voor de student geworden. Anders gezegd, als de opleiding zich hier niet aan houdt, is de kans op het succesvol aanvechten van een negatief advies groter.

Toch is het een vreemd geformuleerd stukje wetgeving. Het is zo dat een negatief bindend advies pas aan het eind van het eerste jaar van inschrijving kan worden uitgebracht en als je als opleiding zeker weet dat de 60 punten niet binnen bereik van de student zijn. Dus je bevindt je als opleiding ergens in juli of augustus, als alle tentamens, herkansingen en jaartoetsen achter de rug zijn, en dan moet er een waarschuwing uitgaan... gekoppeld aan een redelijke termijn om de kans te hebben voor het verbeteren van de studieresultaten. Kan iemand bij OCW uitleggen alwaar die termijn moet worden ingepland? De laatste weken van augustus? En hoe dan nog resultaten neer te zetten zijn?

Betekent het dat als een student in het eerste semester al teveel punten vermorst, en daarmee de norm al niet meer kan halen, dat je die waarschuwing laat uitgaan en dat je als opleiding extra herkansingen moet gaan plannen – en die alle andere studenten niet mogen gebruiken?

Wie helpt ons uit deze denk-spagaat?

- Van de student die op grond van het derde lid is afgewezen, wordt de inschrijving voor de desbetreffende opleiding aan de betrokken instelling beëindigd. De student kan niet opnieuw aan die instelling voor die opleiding worden ingeschreven, tenzij het instellingsbestuur toepassing heeft gegeven aan de derde volzin van het derde lid of tenzij de betrokkene op een later tijdstip verzoekt om te worden ingeschreven voor de desbetreffende opleiding en daarbij ten genoegen van het instellingsbestuur aannemelijk maakt dat hij die opleiding met vrucht zal kunnen volgen.

Een zaak die dus in de OER goed moet worden vastgelegd. Verder is hierboven al het een en ander hierover gemeld.

- Het instellingsbestuur stelt ter uitvoering van de voorgaande leden nadere regels vast. Deze regels hebben in elk geval betrekking op de studieresultaten en de voorzieningen, bedoeld in het derde lid, alsmede op de termijn, bedoeld in het vierde lid.

Een lid van het artikel om duidelijk te maken dat alles wel serieus dient te worden aangepakt. Logisch, maar kennelijk wil men nog wel eens slordig hiermee omspringen...

- Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald welke persoonlijke omstandigheden, bedoeld in het derde lid, het instellingsbestuur in zijn beoordeling betreft.

Zoeken op internet levert de volgende informatie op als het gaat om de persoonlijke omstandigheden die in ogenschouw moeten worden genomen:

Ziekte van betrokkene, lichamelijke, zintuiglijke of andere functiestoornissen van betrokkene, zwangerschap van betrokkene, bijzondere familieomstandigheden, de vervulling van bepaalde functies binnen de organisatie van de instelling eventueel uit te breiden in een regeling van de instelling met bepaalde activiteiten die ontplooid worden in het kader van het bestuur en de organisatie van de instelling en tenslotte het vervullen van bestuursfuncties in studentenorganisaties of een organisatie bij wie de behartiging van het algemeen maatschappelijk belang op de voorgrond staat.

We nemen aan dat in de OER van een opleiding over deze omstandigheden het een en ander wordt gemeld, mogelijk met specifieke uitwerkingen voor de betreffende opleiding.

- Voor de toepassing van dit artikel wordt onder «propedeutische fase» mede begrepen de eerste periode in een associate degree-opleiding of een bacheloropleiding in het wetenschappelijk onderwijs met een studielast van 60 studiepunten. Voor de toepassing van dit artikel worden onder «propedeutisch examen» mede begrepen de tentamens, verbonden aan onderwijseenheden in de eerste periode in een associate degree-opleiding of een bacheloropleiding in het wetenschappelijk onderwijs met een gezamenlijke studielast van 60 studiepunten.

Deze aanvulling heeft van doen met het feit dat de Ad geen P-fase meer mag hebben en dat universiteiten zelf mogen bepalen of ze al dan niet hun opleidingen een P-fase meegeven.

Daarnaast is het zo dat in het hbo er wel een P-fase moet zijn voor opleidingen, maar als er geen P-examen aan verbonden is, die fase ook minder dan 60 punten kan omvatten (tenzij het een duale opleiding is, omdat daar de P-fase gewoon altijd een vol jaar moet zijn). Hierover zijn vele uren te vullen als het gaat om het 'waarom', maar deze invulling van jaar 1 is een gepasseerd station.

Instellingen kunnen altijd een Ad-certificaat (hogeschoolverklaring) uitreiken voor de eerste 60 punten (lijkt ons best goed voor de studenten), maar dat papiertje heeft geen waarde voor bijvoorbeeld een aanmelding bij een wo-opleiding. Jammer is het dat het SPF voor de Ad alleen maar een negatieve uitwerking kan hebben, en het krijgen van een formeel diploma voor het afronden van jaar 1 geen positieve maatschappelijke bijdrage mag leveren.

➤ **Ad-opleiding en het studieadvies**

Hierboven is vooral ingegaan op de algemene situatie rond het studieadvies aan het eind van het eerste leerjaar. Maar er is zeker nog wat het een en ander aan te dragen voor de Ad-opleiding. Hier alvast een voorstel dat kan worden meegenomen in komende discussies.

- Het is de vraag of een Ad-opleiding van twee jaren in alle omstandigheden gebaat is bij het uitbrengen van een bindend advies, met als consequentie het moeten verlaten van de opleiding. Gezien de opzet van de Ad en de wijze waarop kan worden ingespeeld op de doelgroep, ligt het voor de hand om veel tijd te stoppen in begeleiding en advisering – dus met gebruik van een 'zachte' manier om studenten zelf tot een besluit te laten komen. Maar ja, daarnaast moeten toch ook wel veel te optimistische studenten tegen zichzelf beschermd worden (om het zo maar eens te zeggen) - als er in het eerste leerjaar simpelweg te weinig progressie is gemaakt en goedbedoelde adviezen hun uitwerking blijken te missen.
- Daarnaast is het ook mogelijk en zinvol om te kijken naar een studieadviesvorm die recht doet aan de mogelijkheid om na de Ad door te gaan voor de Bachelor. Daarvoor kan gebruik worden gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om een advies uit te stellen tot het tweede jaar zolang de eerste 60 punten niet zijn behaald.
- Met zoiets in het achterhoofd zou je het volgend scenario kunnen hanteren als basisprincipe – waarbij de genoemde aantallen punten alleen maar als zijnde indicatief worden vermeld:
 1. 40 punten of minder in het eerste inschrijvingsjaar: In principe wegsturen.
 2. 41 tot en met 59 punten: Afwachten en eventueel pas een negatief advies geven als na twee jaar niet de 60 punten van leerjaar 1 zijn behaald. Daaraan gekoppeld is een vorm van begeleiding die tot doel heeft de student zichzelf te laten beoordelen. Bovendien speel je hiermee in op het principe van het inzetten en kunnen gebruiken van een herstelperiode.
 3. 60 punten, dus niets aan de hand. Je kunt nog steeds een advies uitbrengen, mede op basis van een analyse van de behaalde resultaten. Het kan best zijn dat voor bepaalde

kernvakken resp. kern-leeruitkomsten niet al te uitbundig is gescoord. Er kan een advies worden gegeven waarin mede zijn opgenomen de kansen op een succesvolle doorstroom na de Ad voor het doen van een Bachelor. Zeker als er in jaar 2 verschillende richtingen zijn, voor het werkveld en naar de Bachelor, kan dit meetellen voor de student zelf als het gaat om het maken van keuzes.

- Als iemand aan het eind van het tweede inschrijvingsjaar nog niet de eerste 60 punten van het eerste leerjaar heeft behaald, kan het uitbrengen van een negatief en bindend advies mede afhankelijk worden gemaakt van het aantal behaalde punten voor jaar 2.
- Daarbij zou je ook nog in overweging kunnen nemen welke mogelijkheden er zijn als de Ad nog niet na twee jaren is afgerond, om alvast aan de bacheloropleiding te beginnen. Uiteraard kan dat alleen met instemming van die bacheloropleiding via een tweede inschrijving. Maar stel dat iemand nog maar 15 of minder punten moet doen, dan is dit mogelijk een optie. Hierbij zou een gericht advies niet misstaan.
- Dit laatste zou je ook algemeen een plek kunnen geven nl. breng een advies uit over de kansen om na de Ad een inhoudelijk verwante bacheloropleiding succesvol af te ronden. Dat is geen pleidooi om in de Ad een negatief bindend studieadvies op te nemen voor het mogen doorgaan met een Bachelor, maar als de Ad en Bachelor goed samenwerken op dit punt, is een dergelijke aanpak in te passen bij het instroombeleid van de bacheloropleiding.

Juridisch haalbaar, dan...

- Mocht blijken dat het bovenstaande scenario door juristen als opmerkelijk en onhaalbaar wordt betiteld, zouden we ervoor willen pleiten om na te gaan of voor de Ad een aanvullende regeling in de wet kan worden opgenomen. Zoveel specifieke elementen van ons onderwijssysteem zijn nog niet afgestemd op de verzelfstandiging van de Ad-opleiding, dus hier ligt een eerste kans.
- Maar... houd in gedachten dat het uitbrengen van een studieadvies (eerste leerjaar, nog niet gehaald) een instrument is dat in handen van een hogeschool kan worden ingezet om een student het beste pad te laten aflopen. Dat kan buiten de oorspronkelijke opleiding zijn, maar ook als het gaat om interne leerlijnen en het doen van een vervolgtraject. Het is geen 'pestmiddel' of 'het neerlaten van een slagboom', integendeel. Het is het laten zien aan de student dat op basis van statistieken, het inschatten van de persoonlijke kansen op basis van de studieresultaten en andere omstandigheden een beoogd traject kan leiden tot teleurstellingen en onder meer tot studielasten die te hoog worden. Kortom, het is een handreiking die de overheid doet aan instelling en student, niet meer en niet minder.

Kwalitatieve aspecten in de norm

- Daarnaast valt te proberen om na te gaan of voor de Ad, als zijnde een vaak praktisch ingestoken opleiding, kwalitatieve aspecten zijn op te nemen in de norm voor het advies. Daarbij kan worden gedacht aan het gebruik van een persoonlijk studiedossier, ook te zien als de basis voor de begeleiding, met daarin opgenomen oordelen over:
 1. Projecten: inzet, bijdragen, initiatief, betrokkenheid en relatie met de einddoelen van de Ad-opleiding als het gaat om de vereiste competenties (leeruitkomsten)...
 2. Teamwerk: werken op het vereiste niveau, leveren van bijdragen, spelen van de rol (gelet op de doelstellingen van de opleiding, samenwerking...
 3. Gedrag: tonen van groei in de beginfase, motivatie, omgaan met kansen en bedreigingen, sociale competenties...
 4. Beroepsopleiding: praktisch handelen, onderzoekende houding, motivatie voor het werkveld...
- Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om deze zaken uit een persoonlijk studiedossier de bovenaan te laten voeren, Deze aanpak kan aanvullend worden gebruikt op het formuleren van een advies, ook als het positief is d.w.z. dat je eigenlijk als opleiding niks hoeft te doen of allerlei ingewikkelde formuleringen moet gebruiken voor een afwijzing... Het inzetten van een dergelijk dossier laat zien dat er ook andere bronnen kunnen zijn om studenten te stimuleren en ook om als opleiding te kunnen constateren dat een duidelijke potentie bij de student aanwezig is om in het vervolg van de studie succesvol te zijn. Denk eventueel ook aan een vorm voor het gebruik van een 'hardheidsclausule' om af te wijken van een norm op basis van studiepunten.

Annex

We geven hier een paar berichten van het openbare front over het studieadvies propedeutische fase.

Ten eerste is het interessant om te bezien wat OCW nu zelf op de website meldt over dit advies:

Wat is het bindend studieadvies (BSA) in het hoger onderwijs?

Een bindend studieadvies (BSA) is een beslissing van de universiteit of hogeschool over de voortgang van uw opleiding. Elke student krijgt een studieadvies aan het einde van het 1e studiejaar. Het advies kan negatief zijn. U moet dan stoppen met uw opleiding. Dit is het geval als u niet genoeg studiepunten heeft en voor u geen bijzondere omstandigheden gelden.

Opvallend is dat OCW meegaat in het taakgebruik zoals dat in de loop der jaren is ontstaan voor het uitbrengen van een studieadvies dat zodanig bindend is dat er een afwijzing aan verbonden is. In de wet staat niets over 'negatief'. Dat is een interpretatie van de afwijzing die moet worden opgevolgd, gezien vanuit het perspectief van de student.

Is het dan vanuit de hogeschool, de overheid en de maatschappij te zien als een positief advies? In die zin dat daarmee verspilling van overheidsgeld kan worden voorkomen?

Daarnaast moet ook eens worden gekeken naar wat een 'positief' bindend advies zou kunnen zijn. Je zou kunnen zeggen dat het een niet-negatief bindend advies moet zijn, dus dat een student aan de norm voor het BSA voldoet. Maar het kan best ook zo zijn dat bijvoorbeeld een Ad en een Bachelor (vrijwel) eenzelfde eerste jaar hebben en dat het advies kan inhouden dat wel de ene voorzetting mogelijk is en de andere niet. Dat kan te maken hebben met de kenmerken van de beide type opleidingen, en het kan de kracht van een studieadvies versterken.

Ten tweede is er de discussie over de gevolgen van het niet twee keer een advies mogen geven, zolang de P niet is afgerond nl. het overgaan tot het vaststellen van de bsa-norm op 60 punten, na het eerste jaar. De Minister heeft op diverse plekken het volgende signaal afgegeven:

Met het onderwijs wil ik in gesprek gaan over de bsa-norm. In 2010 constateerde de inspectie in het rapport 'met beide benen op de grond' dat destijds een studiepuntennorm van om en nabij 40 studiepunten realistisch was. Ik neem deze constatering mee in mijn gesprek met het onderwijs om te komen tot een betere balans tussen normering en ondersteuning.

Uit het hierboven genoemde inspectierapport blijkt dat de discussie over de studiepuntennorm ook destijds werd gevoerd. Een invulling van de bsa-norm die recht doet aan zowel de eigenschappen van de opleiding als recht doet aan het centraal stellen van studiesucces en niet van rendement, zal ik gaan bespreken met het onderwijs. Bij deze gesprekken betrek ik ook de uitkomsten van het onderzoek naar de werking van het bindend studieadvies dat ik op dit moment laat uitvoeren. De gesprekken moeten uiteindelijk leiden tot aanvullende afspraken met de betrokken partijen. In het meerjarige themaonderzoek naar selectie, toegankelijkheid en studiesucces zal de inspectie daarnaast de ontwikkeling van de bsa-norm bekijken.

Daarnaast vind ik het van groot belang dat wanneer een student een negatief bindend studieadvies ontvangt, hij of zij ook dan kan rekenen op passende ondersteuning en begeleiding naar een andere opleiding, die wel past.

Het laatste woord zal hierover nog niet zijn gesproken. Het al dan niet hanteren van een norm voor het advies is aan de instelling. Bovendien staat in de wet niet dat de norm moet zijn gebaseerd op een aantal studiepunten. Het kan ook gaan om kwalitatieve aspecten. Het studiesucces wordt vaak in verband gebracht met de motivatie om te studeren, het groeien tijdens een studie en het meer zijn gefocust op specifieke zaken binnen een opleiding.

Er wordt gesproken over het niet meteen centraal stellen van 'rendement' – gezien vanuit de instelling. Nu was er voor 2011 sprake van een andere bekostigingssystematiek waarbij vertraging een grote invloed had op het budget – via de zgn. onderwijsvraagfactor. Nu er gewoon per jaar een bedrag wordt overgemaakt (vier jaar lang) is 'rendement' veel eerder een element geworden in het beoordelen van de kwaliteit van de opleiding en de wijze waarop met studenten wordt omgegaan. Studenten die vier jaar over een Ad doen, leveren simpelweg vier keer geld op (vroeger zou dat 2,25 zijn geweest). Maar de NVAO zal de vraag kunnen stellen hoe het nou zo komt dat de betrokken student niet in twee of drie jaar het diploma behaalt.